

Nr 170.

Av herr **Julin**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lån till främjande av bostadsproduktionen m. m.

Uti Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen, nr 62, angående lån till främjande av bostadsproduktionen m. m. har bland annat föreslagits, dels att räntan för lån ur statens bostadslånefond skulle för tiden från och med den 1 januari 1923 tillsvidare utgå efter fyra procent, dels att vissa besparingar må användas för beredande av extra statsbidrag åt låntagare.

Detta förslag avser att bereda ytterligare hjälp åt byggnadsföretagare, som med lån från bostadslånefonden jämte statsbidrag utan ränte- eller återbetalningsskyldighet uppfört bostadshus under den dyraste tiden och hava förslaget bärande motiv av föredragande departementschefen sammanfattats sålunda:

»Det ligger i sakens natur, att byggnadsföretagen från den hårdaste dyrtiden för närvarande måste vara ytterst svåra att finansiera till följd av det prisfall, som inträtt på detta liksom på andra områden. Till belysande av graden av de svårigheter, som i sådant hänseende måste förefinnas, må endast nämnas, att byggnadskostnaderna, då de år 1921 nådde sin toppunkt, torde hava varit mellan tre och fyra gånger så höga som före världskriget och att de numera torde hava sjunkit tillbaka till inemot hälften mot vid toppunkten. Den avskrivning, som de lämnade statsbidragen utan ränte- eller återbetalningsskyldighet kunna anses hava inneburit, har uppgått högst till femton procent men i de flesta fall blott till åtta procent av byggnadskostnaden. Den av byggnadsbyrå lämnade redogörelsen visar också, att ifrågavarande byggnadsföretagare, som till betydande del äro egnahemsbyggare i små ekonomiska villkor, i stor utsträckning råkat i ekonomiska svårigheter och i många fall stå inför hotet att behöva frånträda sina byggen, på vilka de offrat sina besparingar och sin arbetskraft.

Det var under krisåren ett starkt samhällsintresse att få till stånd nya bostäder. Om dessa uppförts direkt genom det allmännas försorg, hade den stora förlust, som uppkommit genom byggnadernas värde-

minskning, drabbat det allmänna. Nu undvek man i stort sett direkt statlig och kommunal byggnadsverksamhet, men lyckades i stället med lån och statsbidrag uppmuntra den enskilda företagsamheten. Härigenom synes mig det allmänna hava ådragit sig en viss förpliktelse att, i den mån omständigheterna så medgiva, bistå dem, som genom statsunderstöden erhållit möjlighet att bygga, men nu i följd av det oförutsett starka priset äro i fara att förlora sina fastigheter.»

Det finnes en grupp av byggnadsföretagare från ifrågavarande tidpunkt, huvudsakligen statstjänstemän, som icke tagits i betraktande vid framläggande av nu omförmälda förslag, nämligen de, som i anslutning till beslut av 1920 års riksdag erhållit tomträtt till tomter inom tjänstemannasamhället vid Mörby och från den statliga lånefonden för detta samhälle fått byggnadslån till tomternas bebyggande.

Enligt grunder, som angivits uti Kungl. Maj:ts proposition nr 168 till 1920 års riksdag, kunde dessa lån erhållas, för byggnadskostnad intill ett belopp av 20,000 kronor efter 75 % eller högst 15,000 kronor, för överskjutande kostnad intill ett belopp av 30,000 kronor efter 66 % eller högst 6,600 kronor samt för ytterligare byggnadskostnad intill 40,000 kronor efter 50 % eller högst 5,000 kronor; och skulle byggnadslån kunna uppgå till högst 26,600 kronor. Vidare hava lån ur fonden lämnats egnahemsföreningen för anläggande av vägar samt vatten- och avloppsledningsnät.

Å dessa lån skall erläggas ränta efter 5 % om året, därest lånet belöper å tomt, vilken innehaves av statstjänsteman, samt efter 6 %, därest detsamma belöper å annan tomt.

Statsbidrag kan icke lämnas ur fonden för tjänstemannasamhället vid Mörby. Framställningar om lån från statens bostadslånefond även för byggnader inom nämnda tjänstemannasamhälle hava, enligt mig lämnade meddelanden, avvisats. Följaktligen hava de därstädes byggande ej heller kommit å åtnjutande av de statsbidrag utan ränte- eller återbetalningsskyldighet, som tilldelats låntagare ur sagda fond.

Emellertid gäller, enligt vad jag inhämtat, även för dessa byggnadsföretagare, vilka i allmänhet äro i mindre goda ekonomiska villkor, till alla delar departementschefens ovan citerade anförande. Man måste därjämte beakta, att direkt statsbidrag icke kommit dessa företagare till godo.

Det synes mig därför vara en ofrånkomlig konsekvens av Kungl. Maj:ts ovan omförmälda förslag, att även dessa byggnadsföretagare beredas någon lättnad i lånevillkoren; och tillåter jag mig därför hemställa,

att, i den mån riksdagen med anledning av Kungl. Majt:s proposition nr 62 beslutar nedsättning av räntan å lån från statens bostadslånefond, riksdagen medgiver, att detta beslut må i tillämpliga delar gälla även lån ur lånefonden för tjänstemannasamhället i Mörby.

Stockholm den 5 mars 1923.

Teodor Julin.
